

School als thuishaven

“Toen ik twee jaar geleden als directeur binnenkwam was de school grotendeels van de leerlingen. Dat kon natuurlijk niet. De school is nu weer van de docenten. Nieuw VMBO was voor ons een mooie kans om het onderwijs veel meer te stoelen op het aanleren van vaardigheden.” Aan het woord is Remko Stehmann, locatiedirecteur bij Melanchthon, locatie Wilgenplaslaan in Rotterdam.

“Wat me eigenlijk al direct opviel toen ik aan de slag ging op deze school is dat veel leerlingen onvriendelijk waren. Tegen elkaar, maar ook tegen docenten. Dat vind ik niet kunnen”, zegt directeur Remko Stehman. “Om die reden heeft het vestigingsmanagementteam samen met het docententeam de drie V’s bedacht: Vriendelijkheid, Veiligheid en Verantwoordelijkheid.” De drie V’s zijn de kernwaarden geworden, die ze consequent handhaven. “Houden leerlingen zich daar niet aan, dan sturen we ze een dag naar huis en informeren de ouders daarover. Na die dag volgt een gesprek met de ouders en de leerling. Blijft de leerling ongewenst gedrag houden, dan is schorsing of zelfs verwijdering een mogelijkheid (dit laatste is gelukkig nauwelijks nog nodig). Ik vind dat er nooit een reden is om asociaal gedrag te vertonen. Ook het straatgedrag moet op school niet gebezigd worden.”

Deze aanpak lijkt te werken: twee jaar geleden sturen ze nog 75 leerlingen een dag naar huis, nu zijn dat er nog zo’n tien. Ook het aantal schorsingen daalt fors: van 18 naar 1 vorig schooljaar. Een van de gevolgen is dat docenten het weer voor het zeggen hebben.

Thuis op school

Structuur, duidelijkheid en daardoor rust terugbrengen in de school. Eigenlijk heel logisch. Als je de school binnenloopt heerst er een gemoedelijke rust. Maar structuur en duidelijkheid alleen werken niet. Stehmann: “als school wil je in wijken waarin veel kansarme gezinnen wonen die leerlingen juist het vertrouwen geven, laten ervaren dat ze ook succesvol kunnen zijn. Mijn droom is dat we voor onze leerlingen een thuis op school zijn.” Om dit te bereiken moet je als docenten een relatie met de leerling opbouwen, dat is het belangrijkste. “Die relatie ontstaat als je naar ze luistert, in gesprek met ze gaat, jezelf niet te serieus neemt en je conflicten kan oplossen door humor en relativering. Bij vmbo-leerlingen is het vooral belangrijk dat je echt en oprecht bent.

De invoering en organisatie van Nieuw VMBO laat Stehmann grotendeels over aan de teamleiders en docenten. Hij houdt zich het eerste jaar vooral bezig met die andere veranderingen: de nieuwbouw en het neerzetten van de nieuwe orde binnen de school. Want het betrekken van een nieuw gebouw zorgt, zoals meestal het geval is, voor wat kinderziekten. Lekkages, ICT-vraagstukken en een oranje vloer die maar niet schoon wil worden.

Teamleider Stefan de Winter bemoeit zich ondertussen vooral met de invoering en organisatie van Nieuw VMBO. De Winter legt uit dat Melanchthon aan de Wilgenplaslaan Nieuw VMBO gebruikt om het onderwijs nog eens goed op te schudden. Voor de invoering van Nieuw VMBO is het onderwijs rommeliger. Iedere docent werkt hard, maar doet vooral zijn ding en er is te weinig sprake van het werken volgens een onderwijsvisie. Dat is nu anders. Om Nieuw VMBO in te voeren en het hele onderwijs nog eens goed op de schop te nemen roosteren ze een schooljaar lang, heel wat maandagmiddagen vrij. Tijdens die maandagmiddagen gaan de docenten met elkaar aan de slag. Ze leggen een mission statement vast, met als belangrijkste kernpunt: we gaan onze leerlingen vooral trainen in 26 vaardigheden. Die zijn gebaseerd op de 21st century skills, kerndeel van de beroepsgerichte programma en het werk van bijzonder hoogleraar Leeromgeving en Leerloopbanen in het (v)mbo Marinka Kuijpers (Open Universiteit). Ook bereiden ze nieuwe keuzevakken voor.

Ze bedenken een nieuw vakwerk-, LOB-werkplan. De Winter: “In een vakwerkplan bepaal je hoe de inhoud van het vak eruitziet, hoe je toetst en welke werkvormen je gebruikt. Vanuit dat vakwerkplan formuleerden we een nieuw en wat ruimer PTA (Programma van Toetsing en Afsluiting) en op basis daarvan ontwikkelden we een studieplanner. Verder hebben we met elkaar afgesproken dat de docenten de leerdoelen (lees: de te trainen vaardigheden) bespreken met de leerlingen en aan het einde van de les deze reflecteren: hebben we ons lesdoel behaald? Waarom wel, waarom niet? De ontwikkeling van de vaardigheden leggen we vijfmaal per jaar met leerlingen tijdens LOB-gesprekken vast. Ook bepaalden we, dat de leerlingen examen doen in

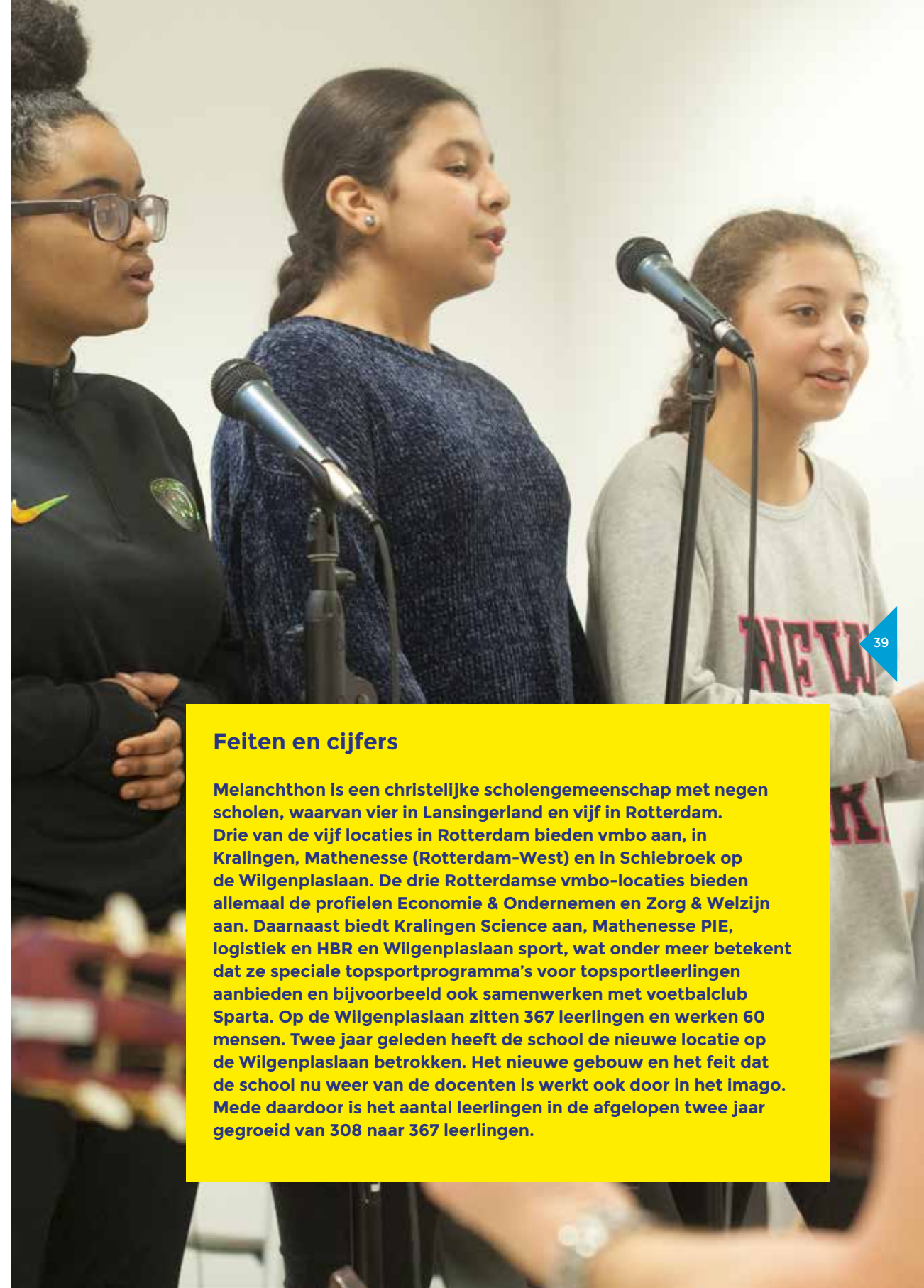
het derde leerjaar en dat voortaan niet het boek, maar het examenprogramma leidend is voor het onderwijs dat docenten aanbieden.”

Gewoon luisteren

Terugkijkend is de keuze voor het trainen van vaardigheden bij leerlingen een goede geweest, dat wordt gewaardeerd. Ook merkt De Winter dat het team eigenaar is geworden: “We hebben docenten bij elke stap meegenomen. We hebben het ‘wat’ vastgelegd, maar het ‘hoe’ echt aan docenten gelaten.”

Als we hem vragen naar tips over de organisatie van Nieuw VMBO, dan zegt De Winter: “Het is belangrijk dat docenten eigenaar worden van de verandering, het is goed om de roostermaker direct te betrekken bij de veranderingen, neem voldoende tijd en ga ook gewoon luisteren bij andere scholen, daar kun je echt van leren. Verder is het mij opgevallen dat voor mij en mijn collega-docenten lesgeven leuker is geworden door het trainen op vaardigheden.” De Winter ziet zeker ook verbeterpunten: “we zijn te veel gefocust geweest op het derde leerjaar, daardoor hebben we te weinig tijd genomen voor het vierde leerjaar en leerlingen kunnen nog te weinig kiezen, die keuzemogelijkheid moeten we in de komende jaren verruimen.”

Meer keuzevakken willen de leerlingen ook wel. Eigenlijk hebben ze nog niet zoveel te kiezen. Ook zouden ze het leuk vinden als ze bijvoorbeeld in de les Duits ook in het Duits les krijgen. En verder zou het goed zijn als toetsen eerder bekend worden gemaakt en duidelijk is wat nu precies de stof is die wordt getoetst. Naast deze verbeterpunten maken de leerlingen een tevreden indruk en weten sommigen al goed wat ze later willen worden: receptionist, app-ontwikkelaar en ondernemer. Een leerling wil een bedrijf starten in elektronica, maar ook in auto's. Nu kunnen auto's niet zonder elektronica. Voor hem is het nog wel puzzelen hoe het businessmodel er precies gaat uitzien. Gelukkig is er nog tijd genoeg om een meer definitieve keuze te bepalen en wat voor soort onderneming het gaat worden.

Feiten en cijfers

Melanchthon is een christelijke scholengemeenschap met negen scholen, waarvan vier in Lansingerland en vijf in Rotterdam. Drie van de vijf locaties in Rotterdam bieden vmbo aan, in Kralingen, Mathenesse (Rotterdam-West) en in Schiebroek op de Wilgenplaslaan. De drie Rotterdamse vmbo-locaties bieden allemaal de profielen Economie & Ondernemen en Zorg & Welzijn aan. Daarnaast biedt Kralingen Science aan, Mathenesse PIE, logistiek en HBR en Wilgenplaslaan sport, wat onder meer betekent dat ze speciale topsportprogramma's voor topsportleerlingen aanbieden en bijvoorbeeld ook samenwerken met voetbalclub Sparta. Op de Wilgenplaslaan zitten 367 leerlingen en werken 60 mensen. Twee jaar geleden heeft de school de nieuwe locatie op de Wilgenplaslaan betrokken. Het nieuwe gebouw en het feit dat de school nu weer van de docenten is werkt ook door in het imago. Mede daardoor is het aantal leerlingen in de afgelopen twee jaar gegroeid van 308 naar 367 leerlingen.